

Referansedata

Fylke: Buskerud
Kommune: Nedre Eiker
Kartblad: 1814 III
H.o.h.: 130-345moh
Areal: 381 daa

Prosjektilhørighet: Bekkekløfter 2008
Inventør: THH
Dato feltreg.: 02.10.08-03.10.08
Vegetasjonzone: Sørboeal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag / Kort beskrivelse

2-3 km sørvest for Mjøndalen, sørvest i Nedre Eiker kommune, danner elva Veia ei lita, men markert og velutviklet, nordvendt bekkekløft på strekningen mellom Dammyrtjern og Portåsen. Berggrunnen er kambrosiluriske kalksteinsbergarter, og kløfta domineres av kalkgranskog og lågurtgranskog av ulike utforminger, men i humide slake hellinger er det også fattigere blåbærskog. Oppe på ryggene er noe kalkfuruskog inkludert. I kløftesidene brytes skogen stedvis noe opp av små bergskrenter og rasmarker.

Mens omgivelsene er sterkt påvirket av bestandsskogbruket, er mesteparten av skogen i lokaliteten gammelskog som ikke er påvirket i nyere tid. Tidligere gjennomhogster har imidlertid vært omfattende, og skogen mangler i stor grad biologisk gamle trær, død ved i seine nedbrytningsstadier, og kontinuitet i slike elementer. Skogbildet er som oftest kompakt aldersfase, moderat til godt flersjiktet. Stedvis i brattskrenter er det mer opprevet skog med enkelte sammenbruddspartier. Generelt er det mye granlæger, men kontinuiteten i død ved er svak (gamle læger mangler i stor grad). Mindre partier har et mer homogent, oppkvistet skogbilde. Løvtrær inngår bare sparsomt. Mellom kjerneområdene er det ungskog (for det meste sjiktet og treslagsblandet "roteskog").

Artsmangfoldet er rikt mht mykorrhizasopp, karplanter og (trolig) kalkbergmoser. Soppsesongen 2008 var kort og inventeringen ble gjort noe for seint, slik at det reelle artsutvalget er manglende dokumentert. Det ble likevel påvist en god del typiske kalkskogsopper (også en del rødlistearter). Av karplanter finnes bl.a. rike forekomster av marisko. Arter avhengige av strukturer og egenskaper typiske for lite påvirket naturskog er dårlig utviklet (med spredte forekomster av et lite utvalg vedboende sopp og moser). 16 rødlistearter er kjent fra området (2 VU, 14 NT), men dette tallet ville sikkert øke betydelig ved nøyere undersøkelser av jordboende sopp.

Veia har store naturverdier i kraft av å være ei velutviklet lavlands-kalkbekkekløft. De største verdiene er knyttet til relativt gammel og variert kalkgranskog, men også til kalkfuruskog. I tillegg skaper bekkekløftmiljøet sjeldne tilleggskvaliteter ved å kombinere kalkskog, kalkbergvegger og fuktig skogklima. Tilsvarende kalkskogs-bekkekløfter er sjeldne, og svært dårlig representert i verneområder. Området oppfyller i stor grad viktige mangler ved skogvernet. På den annen side har området svake kvaliteter knyttet til gammel naturskog. Nederst i kløfta, nedenfor avgrenset lokalitet, finnes et lite parti med svært velutviklet kalkbarkskog og kalk-hasselskog i kjerne 6 og 7. Dette kan vurderes som en egen lokalitet, som til tross for lite areal har store naturverdier.

Veia mellom Dammyrtjern og Portåsen vurderes som regionalt til nasjonalt verdifull (verdi 4).

Feltarbeid

Området ble undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 2. og 3. oktober 2008. Første dag ble undersøkelsesområdet mellom Portåsen og Dammyrtjern undersøkt, mens andre dag ble først gjenværende del av kjerne 4, deretter nedre del av området ned til Korvald/Kårvoll undersøkt.

Området vurderes som godt undersøkt mht vegetasjonstyper, skogstruktur, avgrensning, mens arts mangfoldet er dårligere dekket. Dette skyldes først og fremst at soppsesongen 2008 var relativt kort, og tydelig på hell når befaringen ble gjennomført. Jordboende sopp er en sentral artsgruppe i området, og en god oversikt over arts mangfoldet krever kartlegging når denne artsgruppen er "på topp". Karplantefloraen (som også har betydelige verdier) var også i stor grad nedvisnet så seint på året som oktober, men for denne gruppen foreligger en hel del informasjon fra tidligere. Kunnskapsgrunnlaget vurderes likevel samlet sett som godt.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området inngår i arbeidet med systematiske undersøkelser av bekkekløfter i regi av Direktoratet for Naturforvaltning. Dette er en del av systematiske naturfaglige undersøkelser av de biologisk viktigste og høyest prioriterte skogtypene i Norge. I Buskerud omfattet "bekkekløftprosjektet" 35 lokaliteter i 2008 (i tillegg kommer 18 områder i Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal som opprinnelig var en del av prosjektet, men som ble utsatt til 2009). Arbeidsgrensene for undersøkelsesområdet var på forhånd grovt angitt av Fylkesmannen i Buskerud i samarbeid med Direktoratet for Naturforvaltning på bakgrunn av en forstudie gjort av Biofokus (Hofton 2007), og omfattet hele Veias dalgang med tiliggende liser mellom Korvald/Kårvoll og Dammyrtjern.

Tidligere undersøkelser

Nedre Eiker har vært gjenstand for omfattende botanisk kartlegging lenge pga mye kalkrikt terreng, og ikke minst med fokus på orkidéer (kommunen har flest orkidéarter av alle norske kommuner, og omtaler seg gjerne som "orkidékommunen"). Det har også vært mange besøk av terrenget omkring Portåsen – Dammyrtjern. Størparten av aktiviteten synes imidlertid å

ha vært fokusert på kollene og åstraktene på begge sider, mens selve kløfta har vært overraskende lite besøkt. Ifølge Artskart (2009) er et funn av grønnburkne gjort av Tor Eknes i 1946 det første i selve kløfta/bekkedalen. I nyere tid har Thore Ryghseter gjort en del kartlegging i kløfta i løpet av 1990- og 2000-tallet og påvist en rekke arter (Artskart 2009, Even W. Hanssen pers. medd. mai 2009). Flueblom ble funnet i kløfta av Gunbjørg og Bjørnulf Hansen 11.6.1989 (Hanssen 2002). 15.06.2005. gjorde Gunnar Hansen og Even W. Hanssen en detaljert kartlegging av marisko i kløfta, og fant rike forekomster i midtpartiet (EWH pers. medd.). Av sopp synes funn av beltesølvpigge Phellodon tomentosus og skarp rustbrunpigge Hydnum peckii ved Portåsen gjort av EWH i 1992 å være de eneste (Artskart 2009).

I umiddelbar nærhet av bekkedalen er det kjent forekomster av en lang rekke sjeldne og kalkkrevende karplanter, bl.a. myrflangre, huldreblom og knottblom (Korvaldmyra noen hundre meter VSV for kjerne 3). Av sopp har åsen øst for Portåsen (østover fra kjerne 4) funn av en rekke sjeldne og rødlistede jordboende sopparter, bl.a. vinrød parasollsopp *Lepiota fuscovinacea* (CR) 1992 og 1993, jordbærkantarell *Hygrophoropsis olida* (VU) 2006, kronebegersopp *Sarcosphaera coronaria* (VU) 1992, kanarigul slørsopp *Cortinarius meinhardii* (VU) 1993, og *Ramaria fennica* (EN) 1994. Disse soppfunnene er gjort av Per Marstad og Ivar Sørensen.

I Naturbase (2009) er det avgrenset en "bekkekløft"-lokalitet "Øvre Veiabekken" (104 daa, A-verdi) som strekker seg som ei smal stripe fra vest for topp 290 ned til vest for Åsen. Denne dekker helt eller delvis kjerneområdene 3-7, men avgrensning og beskrivelse er unøyaktig. Ellers ligger lokalitet "Korvaldmyra" ("ekstremrik fastmattemyr", 12 daa, A-verdi) like utenfor på vestsiden av kløfta, og nedenfor Korvald/Kårvoll "Veiabekken nedre" ("viktig bekkedrag", 28 daa, B-verdi).

Beliggenhet

Området ligger ved Portåsen 2-3 kilometer sørvest for Mjøndalen, sørvest i Nedre Eiker kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

På den ca 1,7 km lange strekningen fra utløpet fra Dammyrtjern til Portåsen (Herman Vildenvveys hjem) danner Veia ei nordvendt bekkekløft. Selv om kløfta er ganske lita, er den markert i topografien, ofte trang i formen og med en hel del bergskrenter og små rasmarker i sidene. Dalbunnen faller for det meste ganske jevnt bratt, med elva i stryk, men det er også mindre partier med litt flatere dalbunn der elva renner rolig. Flere små sidesøkk faller ned i kløfta fra det kuperte åslandskapet på sidene. Øverst mot Dammyrtjern er et småkupert kolleparti på begge sider av selve kløfta inkludert, og nederst ei bratt nordvendt li samt tilhørende kolle på toppen og en liten bit av den nordvendte vesle kløfta Steinkleiv.

Geologi

Området ligger i et stort felt med sedimentære kambrosiluriske kalkrike bergarter, som gir opphav til store arealer kalkskog i disse åstraktene. Berggrunnen langs Veia består i øvre deler av kalkstein, leirstein og sandstein av tidligsilurisk alder, mens nedre del (nedenfor Portåsen) ligger på leirskifer, mergelskifer og kalkstein av ordovicisk alder. (Dons et al. 1978, Berthelsen et al. 1996). Løsmassedekket er stort sett sparsomt avsatt i hele området, med noen arealmessig små unntak på flatere partier i dalbunnen.

Klima

Lokaliteten ligger hovedsakelig i sørboreal vegetasjonssone, med nedre del i boreonemoral, og vegetasjonsseksjonen er svakt oseanisk (O1) (Moen 1998). Bekkekløfta er nordvendt og dalbunnen trang, noe som skaper et stabilt fuktig lokalklima nede i selve kløfta. Mye av det inkluderte terrenget på sidene av kløfta både øverst og nederst er også nordvendt og har et relativt fuktig preg. Øverste del av kollene og særlig vestvendte brattskråninger et stykke nede i kløfta har derimot et klart tørrere og varmere preg.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Veia ligger i et område med kambrosiluriske kalkbergarter, og ulike utforminger av rike skogsamfunn dominerer. Gran dominerer, bortsett fra i bergskrenter og rasmark hvor det sparsomt inngår løvtrær (hassel, spisslønn, så vidt alm, etc.), samt på kollene hvor furu er vanlig.

Lågurtskog er vanligste vegetasjonstype. Denne er nesten overalt grunnlendt, men veksler i rikhet og utforming. Mange steder er en moserik og urtefattig utforming vanlig (bl.a. typisk i den nordvendte lia i kjerne 4), men det er også en del frodigere urterik skog (særlig i underkant av bergskrenter og ned mot bekken). Mer lokalt, i partier med tett tresjikt og under gamle graner, finnes også en barmatte-utforming med mye strø og lite moser og karplanter. På et mindre felt ned mot elva ved Portåsen står dessuten høyproduktiv lågurtskog på finkornete, fuktige løsmasser (noe gråor isprengt her). Dette går over i en smal sone med gråor-askeskog på flatt terreng langs bekken (gråor, hassel, ask, gran, mye skavgras).

Lågurtskogen har mange steder et mer eller mindre tydelig kalkskogspreg, og antakelig kan over halvparten av skogen klassifiseres som grunnlendt kalkgranskog. Dette gjelder særlig i tilknytning til brattskrenter og små rasmarker, men det er også representert en helt grunnlendt kalkgranskogstype på lave kalkbenker. Flere steder er det øst-vest gående lave kalkkrygger. I brattskråninger, særlig på østsiden i kløftas midtparti er det tørrere og her erstattes granskogen av blandingskog med furu som for det meste er vekselfuktig kalkfuruskog. Her er registrert bl.a. flueblom og mye marisko i tillegg til mer vanlige arter som leddved og rødflangre.

Velutviklet kalkfuruskog finnes også oppe på kollen øverst i kjerne 4, og (særlig) på kollepartiet nord for Dammyrtjern (i vekslings med gran, ofte i form av barblandingskog). Mye er en vekselfuktig utforming med spredte hasselbusker, rose-

kratt, berberis etc., men det er også fragmenter av tørr kalkfuruskog.

Kløfteskråningene er stedvis opprevet av bergvegger og små rasmarker. Bergveggene er for det meste knollekalk. Her finnes bl.a. grønnburkne.

I humide partier hvor det er bygd opp tjukkere humusmatte erstattes lågurtskogen/kalkskogen av blåbærskog. Lokalt har denne torvmoser i bunnsjiktet. Vest i kjerne 2 er det på økonomisk kart inntegnet et myrreal, men dette er intermediær til rik gransumpskog.

Skogstruktur og påvirkning

Størsteparten av arealet består av gammelskog som ikke er påvirket i nyere tid. Hele området er imidlertid betydelig påvirket av tidligere tiders til dels omfattende gjennomhogster, med påfølgende mangel på biologisk gamle trær og død ved i seine nedbrytningsstadier. Skogbildet er idag likevel for det meste naturskogs-nært. Mye er en moderat til middels godt sjiktet, noe ujevn aldersfaseskog, stedvis med grove dimensjoner av både gran og furu. I bratte partier er skogbildet gjerne heterogent og enkelte steder opprevet av små sammenbruddsfaser der tresjiktet har brutt sammen og dannet store ansamlinger av læger i tidlige nedbrytningsstadier. Gjennomgående er det mye granlæger også i andre deler av området (men gamle stokker er få, og kontinuiteten svak). Det finnes også enkelte furulæger noen steder, men slike elementer er få. Nederst mot bekken ved Portåsen er skogen særlig kraftig. På fuktig lågurtmark står her mange kraftige grantrær, skogen er godt sjiktet (bl.a. som følge av isprenge hasselkratt og enkelte andre løvtrær), og det er store konsentrasjoner av til dels grove læger. Enkelte av stakkene her er sterkt nedbrutte (rask nedbrytning).

Mindre partier har et homogent skogbilde med oppkvistet, tilnærmet ensjiktet, jevnaldrende granskog i sein optimalfase. Disse partiene vil trolig i løpet av relativt kort tid gå over i en fase der tresjiktet åpner seg opp ved små sammenbrudd.

Arealene mellom kjerneområdene dekkes av ungsog og delvis hogstflater. Dette er for det meste en sjiktet, rotete skog med stor treslagsblanding (og i tillegg ofte kalkrik), og i så måte et godt utgangspunkt for selvrestaurering etter hvert som skogen blir eldre.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Veia. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Veia nedenfor Dammyrtjern

Naturtype: Bekkekløft og bergvegg - Bekkekløft
BMVERDI: B

Hoh: 260-325 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 2.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten består av det ca 450 lange bekkekløftpartiet langs Veia nedenfor Dammyrtjern. Elva danner her ei nordvendt, trang bekkekløft med granskog. Kløftesidene er bratte, med partivis små bergvegger og tendenser til rasmark, men for det meste er skogen kompakt. Vegetasjonstypen er for det meste lågurtskog, men det er også noe blåbærskog i humide partier med tjukkere humusmatte. I brattskrenter og andre grunnlendte steder har lågurtskogen kalkskogspreg (middels rik utforming). Bergveggene er av knollekalk. Granskogen er tidligere plukkhogd naturskog; fuktig, relativt gammel og grovvekst aldersfaseskog. Det inngår en del gamle trær (uten at virkelig gamle trær finnes), og det er også ganske mye læger (men kun i ferske og midlere nedbrytningsstadier).

Området har trolig en rik funga av mykorrhizasopp (relativt gammel kalkgranskog), men det var lite å finne under inventeringen (eneste av interesse var svovelslørsopp *Cortinarius sulforinus*). Særlig kalkskogen i skrentene har stort potensial. Det er også godt potensial for kalkbergmoser (knollekalkberg i fuktig miljø). Av slike ble huleblygmose *Seligeria donniana*, putevrinose *Tortella tortuosa*, krusfellmose *Neckera crispa* påvist. Arter knyttet til gammel naturskog (trær av høy alder, kontinuitet i død ved) er dårligere utviklet (noen få funn av kjøttkjuke *Leptoporus mollis*, granrustkjuke *Phellinus ferrugineofuscus*, rynkeskinn *Phlebia centrifuga*). Gammelgranlav *Lecanactis abietina* er ganske vanlig på trestammer (fuktighetskrevende).

Dette er ei lita, men markert bekkekløft, som i tillegg har relativt gammel kalkgranskog. Artsmangfoldet vurderes som middels rikt. Verdien settes til B (viktig).

2 Dammyrtjern N

Naturtype: Kalkskog - Kalkgranskog
BMVERDI: A

Hoh: 300-345 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 2.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten består av småkuperte kollepartier på begge sider av bekkekløfta til Veia nord for Dammyrtjern. Området er grandominert, men oppe på kollene er det også mye furu. Kalkskog av vekslende utforminger dekker det meste av arealet. Vanligst er en "middelsrik", vekselfuktig kalkskogstype med blanding av gran og furu. Denne avløses av fuktigere, urterik til moserik kalkgranskog i fuktige forsengkninger, mens det på tørre rygger står tørrere kalkfuruskog (urterik type). Flere steder finnes lave, øst-vest gående kalkrygger. De rikeste partiene er granskog i nordvest og kalkfuruskog i sørøst. En har også humide hellinger med lyngdominert skog (tjukkere humusmatte, dels med torvmoser). På økonomisk kart er inntegnet et myrreal, men dette er i realiteten intermediær til rik gransumpskog. Skogstrukturen er flersjiktet, og veksler mellom aldersfase og sein optimalfase, relativt kompakt og uten større åpninger. En del grove trær inngår av både gran og furu, og det er også en hel del død gran (men kun i ferske og midlere nedbrytningsstadier). Død furu er sjelden.

Fungaen av mykorrhizasopp er rik, men under befaringen var soppesongen klart på hell, slik at det ble funnet langt mindre enn området har potensial for. Påviste arter er bl.a. *Cortinarius barbarorum*, praktslørsopp *C. cumatilis*, gyllenbrun slørsopp *C. elegantior*, beltebrunpigg *Hydnellum concrescens*, mye korallsopper *Ramaria* spp. i "flava-gruppen", glattstorpigg *Sarcodon leucopus*. I barmatte under gammel gran sto styltejordstjerne *Geastrum quadrifidum*. Det er utvilsomt mye mer å finne av kalkskogssopp (inkludert (mange) rødlistearter) ved undersøkelser i god soppesong. Det er potensial også for sjeldne kalkkrevende karplanter. Andre artsgrupper (bl.a. arter knyttet til gam-

mel naturskog) er av mindre interesse.

Lokaliteten har variert, eldre til relativt gammel kalkskog av gran og furu med et rikt artsmangfold knyttet til skogtypen, og vurderes på denne bakgrunn som svært viktig (verdi A).

3 Veia midtparti

Naturtype: Kalkskog - Kalkgranskog
BMVERDI: A

Hoh: 170-265 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 2.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten ligger langs Veia mellom Portåsen og Dammyrtjern, og består av et ca 650 m langt parti. Elva danner her ei nordvendt, markert og relativt trang bekkekløft. Skråningene er opprevet av en del berg og stedvis noe rasmarek (kalkberg). Gran er dominerende treslag, men oppe i sidene inngår stedvis også noe furu, mens løvtrær bare finnes i form av spredte innslag (enkelte hassel, alm, spisslønn). Vegetasjonstypen er for det meste grunnlendt kalkgranskog. Denne veksler i rikhet og utforming – urterik type i underkant av berg og ned mot bekken, moserik type i bratthellinger, og en type med mye barmatter og lite vegetasjon der tresjiktet står tett. På fuktigere og slakere steder dekker tjukke mosematter skogbunnen. I bratte skråninger, særlig på østsiden, der det dels blandingskog med furu. På tørre partier i øvre deler står her også noe kalkfuruskog (rik utforming, dels med noe hasselkratt).

Skogen er for det meste en kompakt, flersjiktet aldersfaseskog med relativt grovdimensjonerte trær. Noen furutrær oppe på kanten er kraftige. Noen mindre partier er mer homogen og tilnærmet ensjiktet, oppkvistet skog i sein optimalfase. Det finnes også flekkvis sammenbruddsfase, der tresjiktet har brutt sammen og dannet store ansamlinger av læger i tidlige nedbrytningsstadier. Også en del andre steder er det bra med læger, men kontinuiteten er dårlig (sterkt nedbrutte stokker mangler).

Artsmangfoldet knyttet til eldre kalkskog er rikt. Karplantefloraen inkluderer arter som rødflangre, berberis, leddved, vårerteknapp, marisko (rikelig), flueblom, grønnburkne (i berg). Det er også bra potensial for kalkbergmoser og –lav (påvist ble bl.a. huleblygmose *Seligeria donniana*, putevirimose *Tortella tortuosa*, klokke-moser *Encalypta* spp., skorpelaven *Gyalecta jenensis*, og under overheng hvithodenål *Chaenotheca gracilentia*). Det er likevel mykorrhizasopp som framviser det mest interessante artsutvalget. Til tross for at soppsesongen var på hell under befaringen ble mange kalkarter påvist (bl.a. "lammesopp" *Albatrellus citrinus*, gyllebrun slørsopp *Cortinarius elegantior*, duftslørsopp *C. percomis*, svovelslørsopp *C. sulfurinus*, svartslørpigg *Phellodon niger*, mørknende korallsopp *Ramaria testaceoflava*, svartspettet musserong *Tricholoma atrosquamosum*). På barmatte under gammel gran ble den sjeldne korallsoppen *Lentaria patouillardii* funnet. Det er utvilsomt mye mer å finne ved nøyere undersøkelser i bedre soppsesong, både av gran- og furutilknyttede arter. Andre artsgrupper (bl.a. arter knyttet til gammel naturskog) er dårligere utviklet, bl.a. domineres de mange lægrene nesten helt av trivialarter mht vedsopp (med unntak av enkeltfunn av rynkeskinn *Phlebia centrifuga* og mosen råtefliik *Lophozia ascendens*). På stammen av eldre trær er gammelgranlav *Lecanactis abietina* ganske vanlig (fuktighetskrevede).

Området har store kvaliteter i kraft av velutviklet lavlands-kalk-bekkekløft med relativt gammel, rik og variert kalkskog av både gran og furu, og et rikt artsmangfold av kalkskogsarter. På denne bakgrunn settes verdien til svært viktig (verdi A).

4 Portåsen SV

Naturtype: Kalkskog - Kalkgranskog
BMVERDI: A

Hoh: 120-240 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 2. og 3.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten ligger VSV for Portåsen, og består hovedsakelig av ei nordvendt granskogsløp. I vest er det bekkekløftpreg langs Veia, og lengst øst er også øverste bit av kløfta til Steinkleiv inkludert. Lia er bratt og grunnlendt, og brytes på de bratteste stedene opp av bergskrenter med små, mer eller mindre tredekte rasmarek. Her står litt spredt hassel. Ellers dominerer gran. Vegetasjonen er hovedsakelig lågurtskog, som for det meste er av en moserik, urtefattig, delvis steinete og middelsrik utforming. Stedvis går lågurtskogen over i mer blåbærskogspreget (men spredte lågurtarter også her). En del partier (særlig i øvre deler) er kalkgranskog, som på kollepartiet øverst går over i urterik kalkfuruskog. Nederst, der terrenget flater ut mot bekken, står fuktig og høyproduktiv lågurtgranskog med noe isprengt gråor. Det fuktigste partiet langs bekken kan klassifiseres som gråor-askeskog (gråor, hassel, ask, gran, mye skavgras).

Hele området er tidligere betydelig plukk-/gjennomhogstpåvirket, men mesteparten har i dag utviklet naturskogspreget med et mer eller mindre heterogent skogbilde. Mye er en moderat til middels godt sjiktet, noe ujevn aldersfaseskog, stedvis grovdimensjonert, og med mye læger (men nesten bare i tidlige og midlere nedbrytningsstadier (dårlig kontinuitet i død ved)). Nederst mot bekken er det kraftig skog med store konsentrasjoner av dels grove læger (her også enkelte råte læger). Enkelte furulæger, så vidt også litt død osp og bjørk, finnes også. Mindre partier har et mer homogent skogbilde med oppkvistet sein optimalfase-skog (men disse partiene vil ganske snart åpne seg mer opp).

Med gammel, kalkrik gran- og furuskog har området stort potensial for jordboende sopp, særlig mykorrhizasopp. Bl.a. er en lang rekke sjeldne og til dels høyt rødlistede arter tidligere funnet i åsen like øst for lokaliteten. Det var relativt lite sopp å finne under befaringen (for seint på sesongen), men det ble sett bl.a. praktslørsopp *Cortinarius cumatilis*, rødtoppsopp *Ramaria botrytis*. Det er også potensial for sjeldne kalkkrevede karplanter. Også av arter tilknyttet død ved har området visse kvaliteter, med sopparter som rosenkjuke *Fomitopsis rosea*, granrustkjuke *Phellinus ferrugineofuscus*, rynkeskinn *Phlebia centrifuga* og "bløgekjuke" *Oligoporus undosus*, og mosene pusle-draugmose *Anastrophyllum hellerianum* og grønnsko *Buxbaumia viridis*.

Dette er et parti relativt gammel kalkrik gran- og furuskog i lavlandet, stedvis med mye død ved, og artsmangfoldet er rikt (med størst verdi for kalkskogs-sopp). Verdien settes derfor til A (svært viktig).

5 Veia nedenfor Portåsen

Naturtype: Rik edelløvsog - Alm-lindeskog
BMVERDI: B

Hoh: 100-110 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 3.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten består av et belte med rik edelløvsog i skråningene langs Veia nedenfor Portåsen, avgrenset av fulldyrket mark på begge sider. Ask er et viktig treslag, med varierende innslag av lind, spisslønn, hassel, selje etc. I skråninger er det grunnlendt og til dels kalkrikt (enkelte steder kalk-hasselskog). Skogen mangler i stor grad gamle trær og død ved. Artsmangfoldet er dårlig undersøkt, men det er potensial for interessante og sjeldne karplanter og jordboende sopp.

I kraft av å være rik edelløvsog på kalkrik mark i lavlandet vurderes lokaliteten som viktig (verdi B), men nøyere undersøkelser av arts-

mangfoldet er nødvendig for å sette verdien på et bedre kunnskapsgrunnlag.

6 Veia øst for Korvald

Naturtype: Kalkskog - Tørr kalkfuruskog
BMVERDI:

Hoh: 50-90 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 3.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten ligger nederst i Veias bekkekløft, øst for Korvald, og består av et øst- og nordvendt brattlendt kalkskogsparti. Ut mot elva er det en bratt skrent med kalkrike berg og rasmark med glissen til manglende tresetting. Resten av arealet har kalkskog med blanding av gran og furu. Det er en meget velutviklet, tørr, urterik og grunnlendt utforming med spredte hasselbusker, rosebusker, berberis etc. Skogen er flersjiktet gammelskog i aldersfase, men med lite død ved. Artsmangfoldet er dårlig dokumentert, men er utvilsomt meget rikt særlig av mykorrhizasopp, men også av karplanter. Soppsesongen var i stor grad over under befaringen, men det ble funnet en del gul trompetsopp *Craterellus lutescens*, gulbrun vokssopp *Hygrophorus discoideus* og svartspettet musserong *Tricholoma atroscamosum*.

Dette er et parti meget velutviklet, tørr og relativt gammel kalkskog, samt kalkrik rasmark, og vurderes som svært viktig (verdi A).

7 Veia vest for Åsen

Naturtype: Rik edellauvskog - Rikt hasselkratt
BMVERDI: A

Hoh: 45-90 moh

Undersøkt av Tom H. Hofton (Biofokus) 3.10.2008 ifbm "bekkekløftprosjektet".

Lokaliteten ligger nederst i Veias bekkekløft, vest for Åsen, og består for det meste av vestvendte brattskråninger. Området domineres av kalkskog med hassel. Andre løvtrær enn hassel finnes spredt. Jordsmonnet er finkornet, for det meste grunnlendt, men det er også partvis feitere jord. Gran er sparsomt i dag, men en del granstubber etter hogst viser at det har stått mer gran her tidligere. Skogen er ikke gammel og mangler "kontinuitetskratt", dessuten har skogen i klimakstilstand utvilsomt hatt langt større treslagsblanding (inkludert en del gran), men trolig har området lang kontinuitet av hasselkratt. Artsmangfoldet er dårlig dokumentert, men det er meget stort potensial for mykorrhizasopp knyttet til hassel på kalkrik mark, samt saprofytter og grasmarkssopp knyttet til rik moldjords-edelløvsskog. Grønn vokssopp *Hygrocybe psittacina* og skarlagenvokssopp *H. punicea* ble funnet.

Lokaliteten har velutviklet kalk-hasselskog (sjelden skogtype) med stort potensial for meget sjeldne sopparter, og vurderes derfor som svært viktig (verdi A).

Artsmangfold

Med mye relativt gammel kalkskog av gran og delvis furu har området et rikt arts mangfold av kalkkrevende arter. De viktigste biomangfoldkvalitetene er knyttet til mykorrhizasopp, karplanter og delvis kalkbergmoser.

Særlig kalkskogs-mykorrhizasopp er trolig meget rik. Det er først og fremst sopparter knyttet til gran som kan forventes, men også furu-arter. Tidligere funn av mange rødlistearter i åsen øst for Portåsen (inkludert høyt rødlistede arter) gir en indikasjon på hva som kan forventes også i Veia. Befaringen ble lagt til en tid på året da denne artsgruppa normalt er godt utviklet, men soppsesongen 2008 var kort, og tydelig på hell i starten av oktober. Derfor ble det dårligere utbytte enn forventet, og artslista gir utvilsomt et langt dårligere bilde enn det reelle. Det ble likevel påvist en del karakteristiske kalkskogssopper, som ulike slørsopp *Cortinarius*, "lammesopp" *Albatrellus citrinus*, korallsopper *Ramaria* spp., svartspettet musserong *Tricholoma atroscamosum* og glattstorpigg *Sarcodon leucopus* (under furu). I barmatte under gamle graner er det stort potensial for jordstjerner og korallsopp. På et slikt sted ble den sjeldne *Lentaria patouillardii* funnet. Helt nederst (utenfor avgrenset "kløftelokalitet") utgjør kjerneområde 6 og 7 velutviklet kalkskog med stort potensial for mykorrhizasopp. Kjerne 7 er velutviklet kalk-hasselskog og kan ha meget sjeldne arter.

Karplantefloraen er også rik. Av spesielle og sjeldne arter bør særlig en sparsom forekomst av flueblom og rike forekomster av marisko nevnes. Interessant er også slike som fjellrapp, marianøkleblom, marinøkkel. For øvrig er det funnet flere sjeldne og rødlistede karplanter like utenfor lokaliteten (bl.a. myrflangre og CR-arten knottblom på Korvaldmyra).

De kalkrike bergskrentene langs elva har godt potensial for kalkbergmoser. Sjeldne arter ble ikke påvist i 2008, men en typisk art som huleblygmose *Seligeria donniana* ble sett flere steder (sammen med bl.a. klokke moser *Encalypta* spp., krusfellmose *Neckera crispa* og putevrिमose *Tortella tortuosa*). Dette er en god signalart. Det samme gjelder skorpelaven *Gyalecta jenensis*. I små bergsprekker ble det også funnet hvithodenål *Chaenotheca gracilentia*, sjelden i regionen. Lavfloraen er ellers fattig, med en del gammelgranlav *Lecanactis abietina* som det eneste registrerte av interesse, men det kan være potensial for enkelte sjeldnere, fuktighetskrevende skorpelav på granstammer.

Artsmangfold avhengig av strukturer og egenskaper typiske for gammel naturskog (trær av høy alder, død ved i seine nedbrytningsstadier, kontinuitet i død ved) er fattig. Noen få funn av relativt vanlige naturskogs-dødvedsopp som rosenkjuke *Fomitopsis rosea*, rynkeskinn *Phlebia centrifuga* og dødvedsopp som pusledraugmose *Anastrophyllum hellerianum* og grønnsko *Buxbaumia viridis* ble likevel gjort. Litt sjelden og spesiell er også den piggete barksoppen *Trechispora kavinioides*. Mest interessant av slike arter var imidlertid "bølge kjuke" *Oligoporus undosus* (som ble funnet på ei grov, sterkt nedbrutt låg i det spesielle partiet langs Veia ved Portåsen), og mosen råtefluk *Lophozia ascendens*.

Tabell: Artsfunn i Veia. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
	Craterellus lutescens			4	6 ₄
	Lentaria patouillardii			1	3 ₁
	Trechispora kavinioides			1	1 ₁
Ormetungefamilien	Botrychium lunaria	Marinøkkel	NT	1	1
Småburknefamilien	Asplenium viride	Grønnburkne		6	3 ₄ 4 ₂
Almefamilien	Ulmus glabra	Alm	NT	1	3 ₁
Orkidéfamilien	Cypripedium calceolus	Marisko	NT	16	3 ₁₆
	Ophrys insectifera	Flueblom	NT	2	3 ₂
Erteblomstfamilien	Lathyrus vernus	Våretekknapp		2	3 ₁ 4 ₁
Bladmoser	Buxbaumia viridis	Grønnsko	VU	1	4 ₁
Bladmoser	Neckera crispa	Krusfellmose		6	1 ₃ 4 ₃
Bladmoser	Seligeria donniana	Holeblygmose		2	1 ₁ 3 ₁
Levermoser	Anastrophyllum hellerianum	Pusledraugmose		3	1 ₁ 4 ₂
Levermoser	Lophozia ascendens	Røteflik		1	3 ₁
Skorpelav	Chaenotheca gracilentia	Hvitthodenål	NT	1	3 ₁
	Gyalecta jenensis			3	3 ₃
	Lecanactis abietina	Gammelgranlav		25	1 ₁₀ 3 ₁₅
Sopp markboende	Albatrellus citrinus		NT	3	3 ₃
	Cortinarius barbarorum		NT	1	2 ₁
	Cortinarius cumatilis	Praktslørsopp		3	2 ₂ 4 ₁
	Cortinarius elegantior	Gyllenbrun slørsopp		5	2 ₂ 3 ₃
	Cortinarius percomis	Duftslørsopp		2	3 ₂
	Cortinarius sulfurinus	Svovelslørsopp		3	1 ₁ 3 ₂
	Geastrum quadrifidum	Styltejordstjerne	NT	1	2 ₁
	Hydnellum concrescens	Beltebrunpigg		1	2 ₁
	Hydnellum peckii	Skarp rustbrunpigg		3	2 ₂ 4 ₁
	Hydnellum suaveolens	Duftbrunpigg		1	3 ₁
	Hygrocybe psittacina	Grønn vokssopp		1	7 ₁
	Hygrocybe punicea	Skarlagenvokssopp		1	7 ₁
	Hygrophorus discoideus	Gulbrun vokssopp		22	2 ₅ 3 ₁₀ 4 ₃ 6 ₄
	Phellodon niger	Svartsølvpigg	NT	1	3 ₁
	Ramaria botrytis	Rødtuppsopp	NT	1	4 ₁
	Ramaria flava	Gul korallsopp		7	2 ₄ 3 ₃
	Ramaria testaceoflava	Mørknende korallsopp		1	3 ₁
	Sarcodon leucopus	Glatt storpigg	NT	1	2 ₁
	Tricholoma atosquamosum	Svartspettet musserong	NT	2	3 ₁ 6 ₁
Sopp vedboende	Fomitopsis rosea	Rosenkjuke	NT	1	4 ₁
	Leptoporus mollis	Kjøttkjuke		1	1 ₁
	Oligoporus undosus		VU	1	4 ₁
	Phellinus ferrugineofuscus	Granrustkjuke		7	1 ₂ 2 ₁ 4 ₄
	Phlebia centrifuga	Rynkeskinn	NT	6	1 ₁ 3 ₁ 4 ₄
	Plicatura crispa	Vifteryngesopp		3	7 ₃

Avgrensning og arrondering

Astraktene mellom Eiker-Drammen og Eikeren er sterkt preget av bestandsskogbruket, og lokaliteten grenser i stor grad mot ungskog og hogstflater på alle kanter, bortsett fra øverst (Dammyrtjern) og nederst (kulturlandskap/dyrkamark). Ved å inkludere en del ungskog mellom kjerneområdene har lokaliteten fått en god arrondering, idet hele kløfta med begge skrånninger opp til brekket på sidene er inkludert i hele lengdestrekningen fra Portåsen til Dammyrtjern. I tillegg til selve kløfta hører kollepartier, bekkesøkk og liserer både øverst og nederst naturlig til lokaliteten (sammenhengende gammelskog og kalkskog, drenerer i all hovedsak ned i kløfta). På denne måten får en også inkludert det alt vesentlige av tilliggende verdifull eldre kalkskog.

Ideelt sett burde større deler av sidesøkkene som drenerer ned i kløfta fra begge sider vært inkludert. Disse er imidlertid i all hovedsak uthogd, og de er derfor ikke tatt med i lokaliteten. Likevel er dette i stor grad kalkskog som på sikt vil kunne utvikle betydelige kvaliteter ved riktig skjøtsel (først og fremst innrettet mot å skape sjiktet skog). Det finnes også enkelte mindre gammelskogspartier som kan være aktuelt å inkludere for å maksimere naturverdiene i tilknytning til Veia, og den svært verdifulle Korvaldmyra ligger like vest for lokaliteten. Det kan derfor vurderes om man i et større forvaltningsområde burde ta med mer av tilliggende terreng. I denne sammenheng er også arealene i lia/åsen sør-sørøst for Portåsen av stor interesse.

Nederst er grensa satt mot kulturlandskapet ved Portåsen. Det er mulig å trekke lokaliteten hele veien ned t.o.m. kjerne 6-7, men man vil da få med mye ungskog mellom kjerne 5 og 6-7, og bekkedraget er også smalt på strekningen nedenfor Portåsen. Derimot er det absolutt aktuelt å vurdere kjerneområde 6 og 7 samlet som en egen lokalitet. Disse danner et lite, men velavgrenset område med betydelige naturverdier som kalkhasselskog og kalkbarskog.

Andre inngrep

De klart viktigste inngrepene er en god del ungskogsarealer etter nyere hogster mellom kjerneområdene. Disse hogstene har hatt klar negativ effekt på naturverdiene. Andre inngrep berører i liten grad området. Enkelte steder går turstier og gamle traktorveier inn i lokaliteten, men disse har liten eller ingen betydning for naturverdiene.

Vurdering og verdisetting

Området har store naturverdier i kraft av å være ei lavlandsbekkekløft med relativt gammel kalkskog. De største kvalitetene er knyttet til kalkgranskog av ulike utforminger, med et tilhørende rikt artsmangfold av mykorrhizasopp og karplanter. Bekkekløftmiljøet skaper sjeldne og spesielle tilleggskvaliteter ved å kombinere kalkskog, kalkbergvegger og stabilt fuktig skogklima (storparten av kalkskogsarealene i Norge er mer eller mindre tørr skog). På kollepartiene står i tillegg velutviklet kalkfuruskog. Som lokaliteten nå er avgrenset er også arronderingen god, med storparten av spennvidden i bekkekløftmiljøet inkludert. Inkluderte ungskogsarealer er i stor grad "roteskog" med godt utgangspunkt for å utvikle kvaliteter på lengre sikt.

På den annen side mangler i stor grad kvaliteter knyttet til gammel naturskog (med elementer og egenskaper som biologisk gamle trær og kontinuitet i død ved). Slike egenskaper er svært sjeldne i lavlandet i regionen.

Tilsvarende fuktige kalkskogs-bekkekløfter i lavlandet på Østlandet er sjeldne, og knapt representert i verneområder overhead. Sørvest for Bremsetjern i Bremsåsen naturreservat noen få kilometer sørøst for Veia ligger ei nordvendt kløft som på mange måter minner om Veia. Denne er imidlertid betydelig mindre, har mindre økologisk variasjon, og generelt lavere naturverdi enn Veia. Kalkskogkløfter på sørsiden av Tyrifjorden har imidlertid noe større naturverdier enn Veia (minst like velutviklet kalkskog, partivis gammel naturskog).

I kraft av å utgjøre en spesialutforming av bekkekløfter (lavlands-kalkskogskløft) som er svært dårlig representert i verneområder, oppfyller området i stor grad viktige mangler ved skogvernet. Av generelle punkter i mangelanalysen oppfylles (1) "lavlandsskog" og (2) "rike skogtyper" i stor grad, trolig også (3) "viktige forekomster av rødlistearter", mens underkriteriet "internasjonale ansvarstyper" oppfylles middels godt. Av spesielt prioriterte skogtyper er representert (1) "bekkekløft" og (2) "kalkskog", hvorav sistnevnte er godt oppfylt.

Veia er ei lita men velutviklet lavlandsbekkekløft, med store kvaliteter knyttet til variert kalkgranskog og kalk-bekkekløftmiljø, dels også til kalkfuruskog, og vurderes på denne bakgrunn som regionalt til nasjonalt verdifull (verdi 4).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Veia. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet. Forkortelser; UR = urørhet, DVM = død ved mengde, DVK = død ved kontinuitet, GB = gamle bartær, GL = gamle løvtrær, GE = gamle edelløvtrær, TF = treslagsfordeling, VA = Variasjon, TVA = treslagsvariasjon, VVA = vegetasjonsvariasjon, RI = rikhet, AM = arter, ST = størrelse, AR = arondering, FOR = Fosserøyk. For kjerneområder er kun variasjon vurdert som en kombinasjon av topografi og vegetasjon. For området samlet er det delt i to ulike vurderinger.

Kjerneområde	UR	DVM	DVK	GB	GL	GE	TF	VA	TVA	VVA	RI	AM	ST	AR	FOR	Samlet verdi
1 Veia nedenfor Dammyrtjern	***	**	0	*	0	0	*	*	—	-	**	**	-	-	-	**
2 Dammyrtjern N	***	*	0	*	0	0	*	**	—	-	***	**	-	-	-	***
3 Veia midtparti	***	***	*	*	0	0	***	***	—	-	***	***	-	-	-	***
4 Portåsen SV	***	**	*	*	0	0	**	**	—	-	***	***	-	-	-	***
5 Veia nedenfor Portåsen	*	*	0	0	*	*	***	*	—	-	***	*	-	-	-	**
6 Veia øst for Korvald	***	*	0	*	0	0	**	*	—	-	***	***	-	-	-	***
7 Veia vest for Åsen	*	*	0	0	0	*	**	*	—	-	***	***	-	-	-	***
Totalt for Veia	*	**	0	*	0	0	**		***	***	***	***	**	***	0	4

Referanser

Artskart 2009. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Berthelsen, A., Olerud, S. og Sigmond, E.M.O. 1996. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart OSLO 1:250000. Norges geologiske undersøkelse.

Dons, J.A. og Jorde, K., 1978. Geologisk kart over Norge, berggrunnskart SKIEN. Norges geologiske undersøkelse.

Hanssen, E.W. 2002. Sjeldne og truede planter i Nedre Eiker kommune. Karplanter status 2002. Hanssens Blomsterbøker, 3300 Høkk-sund.

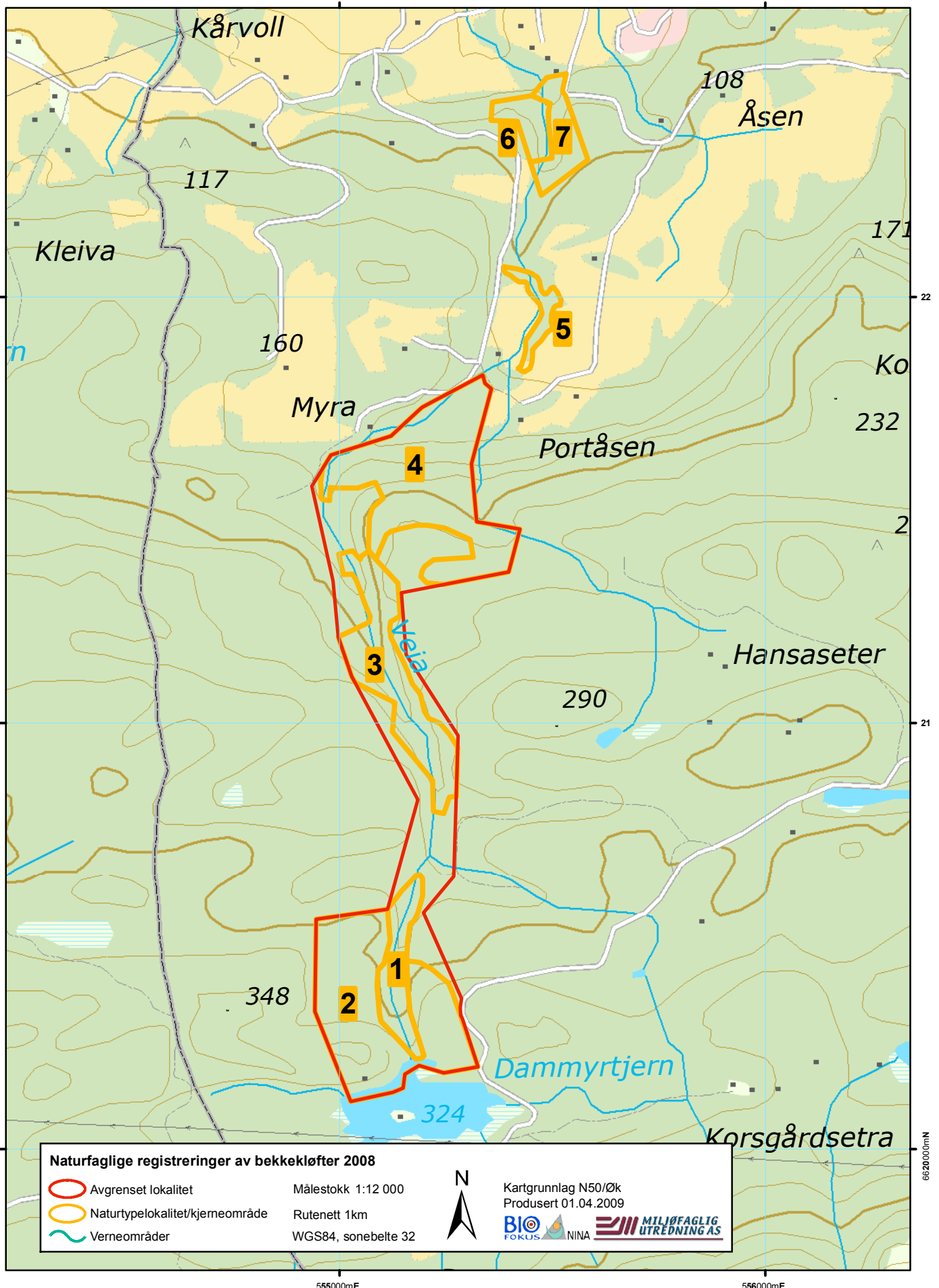
Hofton, T.H. 2007. Bekkekløfter i Buskerud – oversikt over potensielt biologisk interessante lokaliteter. Biofokus rapport 2007-18. 18 sider + 2 kartvedlegg (pdf-filer).

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

Naturbase 2009. Direktoratet for Naturforvaltning. http://dnweb12.dirmat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp

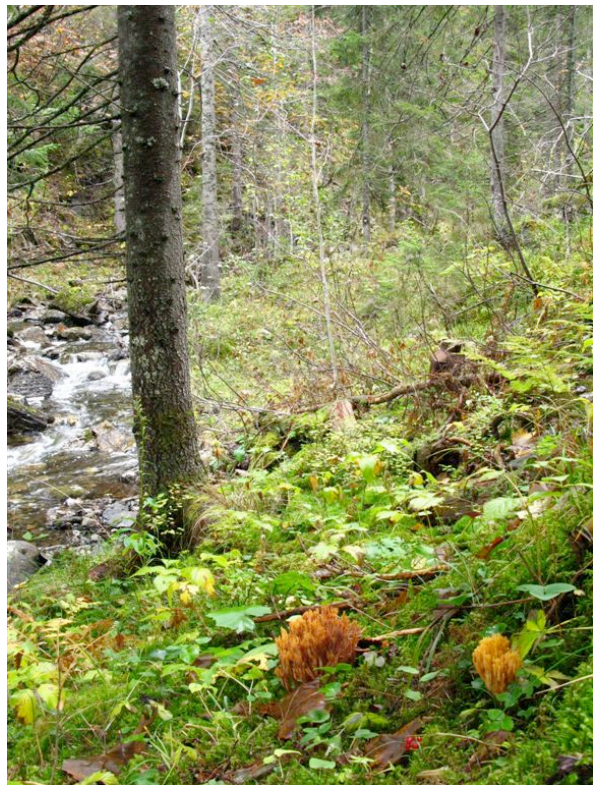
Veia (Nedre Eiker, Buskerud).

Bilder fra området Veia

Høyproduktiv dødvedrik granskog nederst i kjerne 4. Foto: Tom Hellik Hofton

*Kalkskogen i kløfta har en rik soppfunga. Mørknende korallsopp *Ramaria testaceoflava*. Foto: Tom Hellik Hofton*

Veia danner ei velutviklet bekkekløft i en del partier, som her fra hovedpartiet i kjerne 3. Foto: Tom Hellik Hofton

Moserik kalkgranskog i kjerne 2 (på vestsiden av kløfta). Foto: Tom Hellik Hofton